

محاکم سنتی در افغانستان چقدر منصفانه است؟

Author: IWPR staff

بعضی ها باور ندارند که فیصله های سنتی نتایج منصفانه ای بدست دهد.

ارزش شوراهای سنتی بعنوان میکانیزم حل منازعات در تعدادی از نشست هایی که از سوی آی دبلیو پی آر در سراسر افغانستان برگزار گردید، به بحث گرفته شد.

اکثریت اشتراک کنندگان مناظره هایی که در ولایات فندهار، ننگرهار و لوگر برگزار شده بود به این باور بودند که شورای بزرگان محلی که بنام جرگه نیز یاد می شود، روش موثر و از نظر فرهنگی مناسب حل منازعات محلی می باشد.

اما تعدادی با شور و هیجان استدلال می کردند که این سیستم راه منصفانه ای برای حل مشکلات نمی باشد.

ساکنان فندهار گفتند که مردم عادی هنوز برای حل منازعات شان بجای پروسه های رسمی قضایی به جرگه ها مراجعه می کنند و اکثرشان از نتایج این جرگه ها راضی اند.

حاجی ملا عبدالباری، رییس شورای ولسوالی ارغنداب به اشتراک کنندگان گفت که این رویکرد حل منازعات در سنت اسلامی نیز مورد تایید قرار گرفته است. اما کسانی که در جرگه ها اشتراک می کنند باید پاک نفس بوده و از شریعت به خوبی آگاه باشند. در آن صورت دو طرف منازعه فیصله ای را که در نتیجه اجماع بدست می آید، قبول خواهند کرد.

عبدالباری گفت: "در ارغنداب میان دو خانواده برای 20 سال برسر زمین منازعه جریان داشت. هردو طرف به این خاطر متحمل تلفات شده بودند. وقتی آنها مساله را به علما و بزرگان قومی ارجاع کردند، یک جرگه برگزار شد. ما تصمیمی گرفتیم که هردو طرف به آن راضی گردیدند. هردو خانواده حالا آرام و آسوده روی زمین های شان زندگی می کنند."

محمد عیسی فعال جامعه مدنی گفت که این سنت تاریخی یک افتخار ملی است. با آنکه او تایید کرد که بهتر است منازعات از طریق پروسه قضایی رسمی حل و فصل شود، ولی افزود که معمولاً چنین نمی شود.

او گفت: "با آنکه کشور یک سیستم قضایی و قوانین مدنی دارد، مردم به دلیل فساد در سیستم قضای رسمی، اکثراً بر راه حل های محلی برای حل مشکلات شان اتکا می کنند."

اشرف غنی رییس جمهور تازه افغانستان نسبت به فساد در سیستم قضایی ابراز نگرانی کرده و از ستره محکمه و لوی خرنوالی خواستار اقدامات جدی شده است.

اما دیگران می گویند که جرگه نمی تواند عدالت منصفانه را برای همه ارایه کند.

عبدالعزیز اکرمی سخنگوی کمیسیون مستقل حقوق بشر در فندهار گفت: "این تصامیم محلی حقوق بشر را تامین نمی کند زیرا عدالت را تضمین نمی تواند."

رقیه اچکزی رییس امور زنان فندهار گفت که شوراها معمولاً حقوق زنان و دیگران را زیر پا می کنند.

او گفت: "در بسیاری جرگه های محلی طرف بی گناه به عدالت دست نمی یابند. اکثر فیصله ها به نفع طرف های قوی صورت می گیرد. بخصوص تصامیم مربوط به زنان کاملاً خلاف شریعت و قانون می باشد، چون زنان همیشه گناهکار پنداشته می شوند."

اشتراک کنندگان مناظره در ولایت لوگر تاکید کردند که نهادهای جامعه مدنی باید در حل منازعات نقش بازی کنند.

نور احمد تسل یکی از مسوولان جامعه مدنی گفت که افغانستان یک جامعه دیندار است و اکثر مردم برای حل و فصل مسایل شان به علمای دینی و رهبران قبیلوی مراجعه می کنند. اما او گفت که این تصامیم گاهی با قانون مدنی در تضاد اند.

او گفت: "بسیاری وقت ها، منازعات بین خانواده های قاتل و مقتول یا بد دادن یک دختر حل و فصل می شود. قاتل باید دختر یا خواهرش را به خانواده قربانی بدهد. در این موارد، حقوق زنان شدیداً نقض می گردد و عدالت تامین نمی شود."

تسل افزود که در قضایای خانوادگی سنت های محافظه کارانه اجازه نمی دهد که میانجی گران به نفع خانم فیصله کنند.

شازیه یکی از اشتراک کنندگان پرسید که چه کسی می تواند میانجی خوبی باشد.

تسل در پاسخ گفت: "کسی که تجربه کافی در حکمیت داشته باشد، از سنت های کشور و همچنان الزامات حقوقی اطلاع خوب داشته باشد. کسی که قابل احترام بوده و سابقه خوب داشته باشد، کسی که مورد اعتماد هردو طرف باشد."

ازینا اشتراک کننده دیگر گفت که باید به ریشه اصلی منازعات توجه شود.

او در ادامه گفت: "خانواده ها مسوولیت زیاد دارند. باید کودکان شان را طوری بار بیاورند که از منازعات در آینده ابا ورزند. باید به آنان تحمل درس داده شود و برای شان آموخته شود که منابع ملی را بر نگرانی های شخصی خود برتر قرار دهند."

اما مولوی اسد الله رییس شورای اسلامی لوگر گفت که مردم به متخصصان امور دینی نسبت به شخصیت های دولتی بیشتر اعتماد دارند، از این رو آنها برای میانجی گری در منازعات بیش از همه مناسب می باشند.

اسدالله گفت: "افغانستان یک کشور اسلامی است. مردم علمای دینی را احترام می کنند. مردم اکثر اوقات برای حل منازعات شان

په آنان رو می آورند. علما بسیاری منازعات قومی و خانوادگی را با در نظر داشت قوانین اسلامی و قوانین افغانستان حل کرده اند. آنها حتی در گفتگوهای صلح میان حکومت و شورشیان میانجی گری کرده اند."

او ادامه داد: "علما تنها خوبی جامعه ما را می خواهند. ما همیشه می کوشیم از منازعات جلوگیری کنیم و مطابق شریعت اسلامی برای آنها راه حل پیدا کنیم."

اشتراک کنندگان مناظره در ننگرهار گفتند که جوانان باید نقشی در حل منازعات محلی داشته باشند چون آنها نسبت به بزرگان شان معلومات حقوقی بهتر دارند.

احسان الله مسوول شورای جوانان ولسوالی بهسود ننگرهار گفت: "در خانواده ها و جوامع سنتی است که جوانان باید پیش روی بزرگان شان گپ نه زنند، در حالی که در دیگر نقاط جهان به نظرات جوانان احترام می شود."

عبدالبصیر سیاوون اشتراک کننده مناظره مذکور از مقامات بخاطر عدم توجه به جوانان انتقاد کرد.

او گفت: "حکومت جدید باید توجه خاص به جوانان در داخل حکومت و بیرون چوکات حکومت بکند، چون اینان نیروی کاری پر انرژی جامعه می باشند."

ملک نعمت الله کلان قومی بهسود تصدیق کرد که باید در جرگه به جوانان نقش داده شود.

او گفت: "ما در حل منازعات به نظرات جوانان توجه کرده ایم، و این راست است که جوانان ما تحصیل کرده و آگاه می باشند."

در عین حال، نعمت الله بر اهمیت ساختار سنتی دانش و تجربه ای که بزرگان قومی در طول عمر خود بدست آورده اند، تاکید نمود.

او افزود: "چند روز قبل بزرگان ما یک منازعه بسیار پیچیده را که محاکم و قاضیان از حل آن عاجز مانده بودند، حل کردند."

این گزارش بر اساس معلومات بدست آمده از مجموعه ای از مناظره هایی تهیه شده است که از سوی آی دلبیو پی آر زیر عنوان پروژه **مصالحه افغان: ترویج صلح و ایجاد اعتماد از طریق شریک سازی جامعه مدنی**، برآه انداخته شده است.

Location: افغانستان

Topic: Corruption

Focus: Afghan Peace and Reconciliation

Source URL: <https://iwpr.net/da/node/398941>